

ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА ІСТОРИЧНИХ МІСТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглядаються основні проблеми та перспективи розвитку дизайну середовища історичних міст.

Ключові слова: дизайн, середовище історичних міст, пам'ятка архітектури.

Сьогодні як ніколи необхідно звернути увагу на системний розвиток історичного середовища міст, оскільки події останніх кількох років щодо руйнування цього середовища все більше набувають рис масового явища. Цьому є певні передумови.

Одна з них – активізація будівельної діяльності. Стрімкий розвиток будівельної галузі, активне вкладання коштів у нерухомість, створення основних фондів – ці та інші обставини створили ситуацію, коли інтенсивно почали забудовуватися території населених пунктів, особливо найбільших міст. І часто це супроводжується нехтуванням елементарних вимог як чинної містобудівної ситуації, так і законодавства у сфері охорони та збереження історико-культурної спадщини.

Друга передумова – непрофесійне втручання у дизайн історичного середовища. Мова йде про різні намагання архітекторів і дизайнерів у сучасних умовах, так би мовити, зберегти історичний дух середовища, будуючи в ньому та прикрашаючи його елементами різних попередніх епох, не замислюючись навіть про те, як ці нововведення будуть сприйматися сьогодні. Тут слід зауважити, що кожному етапу розвитку середовища були притаманні свої риси та характерні особливості, і сліпе їх дублювання, перенесення у сучасність у вигляді копій (іноді навіть сумнівної якості з точки зору точності) вважається поганим смаком і є ілюстрацією нездатності автора даного рішення придумати щось нове, відповідне даному часу. Подібні дії можливі лише за умови проведення реставраційних робіт, основна мета яких – передати максимально точно зовнішній вигляд елементів середовища (або окремої споруди).

Ще одна передумова, яку не можна обійти увагою, – збільшення антропогенного та техногенного навантаження на історичне середовище: збільшення потоку транспорту, погіршення екологічної ситуації, незадовільний стан мереж життєзабезпечення, втручання у внутрішній простір пам'яток архітектури та історії та багато інших проблем, пов'язаних зі зниженням якісного рівня середовища, його експлуатаційних властивостей.

Проблеми розвитку міського середовища. Вип. 5-6. 2011.

Працюючи в історичному середовищі, необхідно пам'ятати про толерантність по відношенню до його елементів і поміркованість у так званому його осучасненні.

Елементи середовища, які могли би його прикрасити, надати йому нових властивостей та підвищити його якість і експлуатаційну привабливість, необхідно вписувати таким чином, щоб не руйнувати його цілісність, а, навпаки, підкреслювати її.

Подібних прикладів осучаснення історичного середовища у світі можна навести дуже багато.

Одним з таких прикладів є вставки нових житлових будинків у історичній забудові Амстердама. Вони не лише не вносять дисонансу в забудову, а й всіляко її підкреслюють, використовуючи членування фасадів, присутнє в історичній забудові, застосовуючи такі самі розміри віконних і двірних прорізів, що і в сусідніх будинках, що збереглися з давніших часів. Разом з тим, архітектурне вирішення є абсолютно сучасним, немає сліпого копіювання архітектурних елементів старих будинків. Навіть застосування дзеркальних скляних поверхонь у заповненнях віконних прорізів не впливає негативно на історичну забудову, а, навпаки, відображенням забудови протилежного боку вулиці створює цікаву гру фрагментів середовища.

Ще один цікавий приклад коректного поводження з історичним середовищем, який вже отримав схвальні оцінки міжнародної громадськості, є організація розподільчого простору в Луврі (Париж) (рис. 1).

Рис. 1.

Зовнішній вигляд піраміди, яка розташована над розподільчим холлом одного з найбільших музеїв світу, не дисгармонує з фасадами палацу Лувра. Цей елемент є акцентом внутрішнього простору території музею і суттєвим організуючим елементом при розподілі потоків туристів. Цікавим є і організація внутрішнього розподільчого простору, що знаходиться під цієї пірамідою (рис. 2).

Рис. 2.

Головним композиційним акцентом цього внутрішнього простору є гвинтові сходи, які ведуть від головного входу до величезного розподільчого холлу. В центрі цих сходів влаштовано підйомник.

Таким чином, можна стверджувати, що розумне втручання в історичне середовище не лише покращує його властивості, а й збагачує його архітектурно-дизайнерський вигляд. І тут слід пам'ятати, що значення має не лише правильне вирішення крупних елементів середовища, а й пропозиції щодо вирішення найдрібніших елементів, що використовуються в організації як зовнішнього простору, який оточує споруду чи комплекс споруд, а також елементи внутрішнього простору історичної споруди – її інтер'єру. Адже дизайн середовища – це не лише дизайн внутрішнього простору, як часто можна почути, а й дизайн простору зовнішнього – навколишнього.

Тому слід звертати увагу на найдрібніші деталі організації середовища, особливо середовища історичного, щоб не нашкодити.

Необхідно при вирішенні питань організації історичного середовища враховувати можливості сучасного рівня розвитку технологій, використовувати нові матеріали, які допомогли б у створенні сучасних елементів цього середовища.

На завершення, слід зазначити, що діяльність у сфері збереження та розвитку історичного середовища має дуже великі перспективи в Україні. По-перше, кількість історичних пам'яток, що розташовані на території України та мають статус пам'яток загальнодержавного значення, досить значна [1].

По-друге, з наданням цій роботі загальнодержавного значення, а також активно пропагуючи збережене надбання попередніх поколінь, це може стати вельми суттєвим джерелом надходження коштів до державного бюджету, як у вигляді інвестицій у збереження пам'яток історії та культури та історичного середовища, так і у вигляді надходжень від активізації туристичного бізнесу на території країни.

На жаль, на сьогодні спостерігається певна замороженість діяльності на загальнодержавному рівні щодо активізації туристичного бізнесу з використанням збережених пам'яток і історичного середовища міст. Тільки в разі здійснення цілеспрямованої роботи у цьому напрямку можливо не лише заявити про існування такої неординарної країни, як Україна, а й створити передумови для постійного поповнення державного та місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Постанова Ради Міністрів Української РСР від 24.08.1963 № 970 «Про впорядкування справи обліку та охорони пам'ятників архітектури на території Української РСР». Зі змінами, внесеними розпорядженням Ради Міністрів УРСР від 24.06.1964 № 853-р, постановами Ради Міністрів УРСР від 06.09.1979 № 442, від 11.08.1980 № 472, від 25.10.1983 № 445, постановами Кабінету Міністрів України від 17.07.1995 № 522, від 06.08.1996 № 916, від 14.08.1996 № 943, від 28.11.1996 № 1421, від 09.09.1999 № 1664, від 13.04.2000 № 647, від 04.06.2003 № 864, від 10.12.2008 № 1073.

Анотація

В статье рассматриваются основные проблемы и перспективы развития дизайна среды исторических городов.

Ключевые слова: дизайн, среда исторических городов, памятник архитектуры.

Annotation

In article is considered the basic problems and prospects of development of design of the environment of historical cities.

Keywords: design, the environment of historical cities, an architecture monument.